بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ސަމަރީ ނިމުން ފޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2024/HC-B12/11
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތް: (ނަމާއި އެޑްރެސް އޮޅުވާލެވިފައި)
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ޒިނާ ޙައްދު (ބަނޑުބުރަވުން ދަރިވުން)

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝާ ޝުޖޫން
ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރައްޒާޤު ޙުސައިން

ނިމުނު ތާރީޚު: 19 ޝަޢުބާން 1445 / 29 ފެބްރުއަރީ 2024

ނޯޓް: މި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތުގެ ނަން އޮޅުވާލެވިފައިވަނީ، އެކަން ޤާނޫނު (12/2016)ގެ މަތިން ސިއްރުކުރުމަށްޓަކައެވެ.

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު:

08 ޝައްވާލް 1445
18 އޭޕްރީލް 2024

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު އަމުރު:

- **ނަންބަރު:** D15C/MA/2024/01
- **ނިންމި ކޯޓު:** މިލަދުންމަޑުލު ދެކުނުބުރީ ފުނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ކޯޓު އަމުރު (ބަންދުން ދޫކުރުން)
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު:** 30 ޖަނަވަރީ 2024
- **ނިމުނު ތާރީޚު:** 08 އޭޕްރީލް 2024

އިސްތިއުނާފުވެރި ފަރާތް
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
ވަކީލު ވަކީލުން:
ޑެޕިއުޓީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ އިބްރާހީމް ނާސިރު
ސީނިއަރ ޑެޕިއުޓީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ސަމާ އިބްރާހީމް

އިސްތިއުނާފުގެ އަނެއް ފަރާތް
[redacted]
ވަކީލު ވަކީލް:
އަލީ ސިނާން، [illegible]، [illegible]

ބިނާ- ޢަމަލުކުރި ޤާނޫނުތައް- ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ ކުށުގެ އަދަބު ކަނޑައަޅުމުގެ ޚާއްޞަ ޤާނޫނު)ގެ 28، 29 އަދި 36 ވަނަ މާއްދާ- އިސްތިއުނާފުގެ ޤަވާޢިދު

ފަރީޤުން [illegible] [illegible] [illegible]

މައްސަލައިގެ ތަޢާރުފު:

1. މިއީ، މިލަދުންމަޑުލު ދެކުނުބުރީ ވެލިދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު D15C/MA/2024/01 (08 ފެބްރުއަރީ 2024) ކޯޓު އަމުރު ނެރެފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލާ ޚިލާފަށް ކަމަށްވާތީ، އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރަން އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ (މިއަށްފަހު "ދައުލަތް" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް" ނުވަތަ "ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް" ކަމަށް ބަޔާންކުރެވިދާނެ) ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible] މައްސަލައެކެވެ. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ލިބޭ ފަރާތަކީ [redacted] (މިއަށްފަހު "އިސްތިއުނާފު ލިބޭ ފަރާތް" ނުވަތަ "[redacted]" ކަމަށް ބަޔާންކުރެވިދާނެ) އެވެ.

މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާގޮތް:

2. ދައުލަތުން، [redacted]ގެ މައްޗަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޢަމަލުކުރުމުގެ ޚާއްޞަ ޤާނޫނު)ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި [illegible]، އެ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ޖިންސީ [illegible] ހިންގުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު)ގެ 622 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 7 ވަނަ ނަންބަރާ [illegible] އެ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން [illegible] [illegible] ކުށުގެ ދައުވާ 08 ޑިސެންބަރު 2021 ދުވަހު މިލަދުންމަޑުލު ދެކުނުބުރީ ވެލިދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގައި އުފުލާފައިވެއެވެ.

3. މި މައްސަލައާގުޅޭގޮތުން 15 ނޮވެމްބަރު 2021 ދުވަހު [redacted]ގެ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު D15C/MA/2021/15 ކޯޓު އަމުރުން އަމުރުކޮށްފައިވެއެވެ. މި އަމުރުގައި ބަންދުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.

> " ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ރިޢާޔަތް [illegible] ކަންކަން ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ޚާއްޞަ ޤާނޫނު)ގެ 31 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އާ [illegible]، އެ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ޚާއްޞަ ޤާނޫނު)ގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން."

4. އެއަށްފަހު، [redacted]ގެ ފަރާތުން [redacted] ބަންދުގައި ވަނީ ދުވަސްތަކެއް ވެފައިވާތީއާއި، މައްސަލައިގެ [illegible] މިހާރު [illegible]، [redacted]ގެ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް [illegible] [illegible] އަމުރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަމުރު [illegible] ކޯޓުން [illegible] [illegible] [redacted]ގެ ބަންދުން [illegible] [illegible] އެދި [illegible] [illegible] [illegible] ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު D15C/MA/2024/01 ކޯޓު އަމުރުން [redacted] ބަންދުންދޫކުރުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވެއެވެ.

5. މި ނިންމުމާމެދު ހިތްހަމަނުޖެހިގެން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން މި ނިންމުން ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވެއެވެ. މިއީ އެގޮތުން ކުރި އިސްތިއުނާފު [illegible]

މިލަދުންމަޑުލު ދެކުނުބުރީ ވެލިދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު D15C/MA/2024/01 ކޯޓު އަމުރު

6. މިލަދުންމަޑުލު ދެކުނުބުރީ ވެލިދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު D15C/MA/2024/01 ކޯޓު އަމުރުގައި [redacted] ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކުރި ސަބަބުތައް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.

1. " ދައުލަތާ [redacted] އާ ނ.ވެލިދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު D15C/MA/2021/15 ކޯޓު އަމުރުން 15 ނޮވެމްބަރު 2021 ދުވަހު ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރެވިފައިވާ ފަރާތެކެވެ.
2. ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުމަށް އެދި ދައުލަތާ ދެކޮޅު ފަރާތުން ހުށަހެޅުމުން، ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުމަށް 06 ޖަނަވަރީ 2024 ދުވަހު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހެއް ބާއްވާފައެވެ. މިޝަރީޢަތުގައި [illegible]
3. މިޝަރީޢަތުގައި [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2009 (ކުޑަކުދިންނާ ގުޅޭ ޖިންސީ ކުށުގެ މައްސަލަތަކުގައި ޚާއްޞަ ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 36 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން [illegible] [redacted] ގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު [illegible] 02 [illegible] 02 [illegible] 21 މޭ 2022 [illegible] 24 މޭ 2022 [illegible] [redacted] [illegible]
4. [illegible] [redacted] [illegible] [redacted] [illegible]

5. މި މައްސަލައިގައި ދަޢުވާކުރެވިފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކުން ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުންނެވެ. [illegible] 36 ވަނަ [illegible] (ށ) [illegible] (ނ) [illegible]

6. [illegible] [redacted] [illegible] [redacted] [illegible]

7. [illegible] 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކުން ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 36 [illegible]

[illegible] [illegible] ފަރާތެއް، ދަޢުވާ [illegible] ފަރާތަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

8. [redacted] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [redacted] [illegible]، [illegible] [illegible] [redacted] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [redacted] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

9. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [redacted] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [redacted] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] D15C/MA/2021/15 ކޯޓު އަމުރު ބާޠިލުކޮށް، [redacted] [illegible] [illegible] އަމުރުކުރުމެވެ."

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ

7. [illegible] [illegible] ނ.ވެލިދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު D15C/MA/2024/01 ކޯޓު އަމުރު ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް، [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކޮށް އެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް 01 (އެކެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅައި [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެގޮތުން ހުށަހަޅާ ނުކުތާއަކީ؛

7.1 [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު)ގެ 36 ވަނަ މާއްދާއާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފު އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ކަންތައްތައް

8. އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ދައުލަތުން ޝަރީޢަތުގައި ހެކިވެރިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ ތުހުމަތު އުސޫލުތަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ސަބްޕީނާ ނިކުންނަން ބަންދުކުރުމާއި ފަރާތުގެ ބަސް އަހުމަށް މުއްދަތު ދިނުމާއި ހުކުމް ފަސްކުރުމަށް ދަޢުވާކުރި ފަރާތުން އެދުމުން އެ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ވަކިން ހުށަހެޅުމާއި ކަންކަން ސާބިތުވާ ގޮތަށް ހުށަހެޅުމަށް ނުލިބޭ ހަމަ ނުކުތާއަކަށް ވެފައި، މި މައްސަލައިގައި އެފަދައިން ކަންކަން ވަކިން ހުށަހެޅުމަކީ ޢަދުލުވެރިކަމާ ހިލާފު ކަމެއް. މި މައްސަލައިގައި ހެކިންގެ ހެކިބަސް ނަގައި ނިމުމުގައި، ހެކިވެރިން ނުކުމެ ޝަހާދަތް ދިނުމަށް ނުލިބުނު ފުރުޞަތު ދެވިފައި ނުވާކަމަށް ބުނެ، މުޤައްރަރުގެ އިތުރު އެއްވެސް ދަޢުވާކުރި ފަރާތުން ހުށަހެޅިގެން ލިބިދިނުމަށް އެދުމުގައި އެއްވެސް ފުރުޞަތެއް ނުވާކަމަށް، އެ ކަމުގެ ބަދަލުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ޙައްޤު ހިފެހެއްޓުމަށް ގޮތެއް ނުވާކަމަށް ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

9. ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-B12/83 ޤަޟިއްޔާގެ 22 ވަނަ ޕެރެގްރާފަށް ބެލުމުން ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ޖިނާޢީ ޤާނޫނުގެ އަސާސީ މަބްދައުތަކުގެ ދަށުން ޚިލާފުވާ ޙާލަތްތަކުން، މުޤައްރަރުގައި ހިމެނޭ ދަޢުވާ ކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ބައްޓަންކުރުމުގައި ހިމެނޭ ޙައްޤުތަކުން ނުކުތާތަކެއް، އެއީ ދަޢުވާ ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު މުޤައްރަރުގައި ހިމެނޭ އެއްބަސް ދަޢުވާއެއް ބަޔާންކުރުމުގެ ހިމެނުމުގެ ނަތީޖާއަށް ދެވިދާނެ ކަމަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވާކަން ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

10. ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/97 ޤަޟިއްޔާއާއި، 2022/HC-B12/94 ޤަޟިއްޔާއާއި، ނަންބަރު 2023/HC-B12/71 ޤަޟިއްޔާ އަދި 2023/HC-B12/52 ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ބަދަލުކުރުން ސަބަބު ބަޔާންކުރުމުގެ އުސޫލާ ޚިލާފަށް، [redacted]ގެ ފަރާތުން މުޤައްރަރުގެ ސާފުކަމަށް އެއް ނުކުތާ ހިމެނުމެއް ދޭހަވާގޮތަށް ބަޔާންކުރުން ވަކިން ހުށަހެޅުމަކީ ޙައްޤުކަމެއް ބަލައިގެން އެހެންނަމަވެސް ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. މިގޮތުން ފަރާތުން

ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ 28 ވަނަ މާއްދާއަށް ބެލުމުން މި ގާނޫނުގެ ބޭނުމަށް އަދި ގާނޫނުގެ މަޤްޞަދަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރި ކުށްވެރިންނަށް ބަލައި، އަދި ހުކުމް ކުރުމަށް ނުވަތަ ހުކުމަކަށް ދެންނެވި މިފަދަ ނަފްސާނީ ހުކުމްތަކުން ވަކިކުރުމަށް ބަލައި، ބައެއް ކަންކަމުގައި ސާބިތުވާ ކަމަށް ނިންމުމުގައި ބަލައިގެން ކަނޑައަޅާފައިވާ މިންގަނޑުތަކަށް، ފަރާތުން މިފަދަ ކަންކަން ކުރުމަށް ބަލައި، މި ގާނޫނުގެ ބަންދުކުރުމުގެ ހުކުމްތައް ކުރުމަށް ބަލާއިރު، މި ގާނޫނުގެ presumption އެއް ކަމަށް ބެލެވިދާނެކަމެވެ. އަދި މި ގާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި މިފަދަ ކަންކަމުގެ ބަލާ އުސޫލު މާއްދާގައިވާ، ފަރާތުން ގޮތް ނިންމުމަށް އެ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ކަމެއް، މިއްސަލަ ދިފާޢުގައި ބަންދުގައި ހުރި ފަރާތް ބަންދުކުރުމުގެ ޙާލަތު އިތުރު މިކަމުގައި ހުއްދަކޮށްފައި ވާކަން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/SC-A/44 ގަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައި ވާކަން ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

11.އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ؛

> "ސ. ފޭދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: D15C/MA/2024/01 (08 ފެބުރުއަރީ 2024) ކޯޓު
> އަމުރު ބާޠިލު އަމުރެއްކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައިދެއްވުމައި:
>
> [redacted]ގެ ބަންދުގެ އިތުރު މުއްދަތު ދިގުކުރުމަށް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ސ.ފޭދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް
> ކޯޓަށް ހުށަހެޅިއިރު، މި ގަޟިއްޔާގައި ދިފާޢުވެރިޔާގެ ހަޤީޤަތް ކަނޑައަޅުއްވައިދެއްވާ އުސޫލުތަކަށް
> ރިޢާޔަތްކޮށް، [redacted]ގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު ދިގުކުރުމަށް އަމުރުކޮށްދެއްވުން."

މި ހަމައިންނެވެ.

އިސްތިއުނާފު ޢަލައިހިވާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ކަންތައްތައް

12. އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ޖަވާބުގައި [redacted] ގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/50 ގެ ޤަޟިއްޔާއަށް ބަލާލުމުން، ކަނޑައަޅާ ގޮތުގެ ނިންމުމުގައި ހިމެނޭ ރިޢާޔަތްކޮށް ސަބަބު ބަޔާންކުރަންޖެހޭނީ އިޖުތިހާދީ ގޮތެއްގައި ކަން އެނގެން ނެތްކަމަށާއި، އިސްތިއުނާފުކުރާ މަޙްކަމާގެ 7 ވަނަ ނަންބަރަށް ބަލާލުމުން އެފަދައިން ސަބަބު ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެނގެން ނެތްކަމަށެވެ. އަދި ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-B12/45 ގެ ޤަޟިއްޔާއަށް ބަލާލުމުން، ކަނޑައަޅާ ގޮތުގެ ނިންމާ މަޖިލިސްތަކަށް ހެކިގެ ސަބަބަކަށްވާތީ ގޮތް ކަނޑައަޅުއްވާފައި މަޖިލީހުގެ ނުކުތާތަކަށް އެނގެން ނެތްކަމަށާއި، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-B12/80 ގެ ޤަޟިއްޔާގެ 18 އަދި 19 ވަނަ ނުކުތާއަށް ބަލާލުމުން، ބާވަތަށް ބަލައިލުމުން ކަނޑައެޅުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކުރުމަށް ފަހަރާއަށް ގިނަވީމާ އިލްތިމާސްކަމަށް އެނގެން ނެތްކަމަށްވެސް [redacted] ގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައެވެ. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އަމުރު ނެރެފައިވަނީ ފަރިޔާއަށް ގިނަވީމާ އިލްތިމާސްކުރުމުގެ ދުރުން ކަމަށް ލިބިދީ އެ އިލްތިމާސްގެ ބޭރުން ވަކިނަކުރެވޭ ގޮތަށް ސަބަބެއް ދައްކައިފައި ދޫކޮށްލައި ނުވާކަމަށާއި، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/SC-A/51 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައި ބާވަތެއް މި މައްސަލައިގައި ނެތްކަމަށާއި، ކަނޑައެޅުއްވި މަޖިލީހުގައި ހުށަހަޅާ ގޮތުން ބައެއް ވީހާވެސް ފުރަތަ ދައްކާފައިވާ ކަމަށާއި، އަދި ބޭރުގައި ބޭނުން ބޭނުން ސަބަބު ބަޔާންކޮށްފައިނުވާ މުއްދަތަށް ވުރެ ބޮޑު އެކިވެސްތަކެއް ކަމުގެ ދޫކޮށްލަން ބުނެ [redacted] ގެ ފަރާތުން ބައްދަލު ދީފައެވެ.

އިސްތިއުނާފު ޢަލައިހިވާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

13. އިސްތިއުނާފު ޢަލައިހިވާފަރާތުން އެދިފައިވަނީ؛

" ނ.ވެލިދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު D15C/MA/2021/15 (08 ފެބްރުއަރީ 2024) ގެ ޙުކުމް އަމުރަކީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ބާޠިލު ގޮތެއްގައި ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި ދެއްވައި މި އަމުރު ތަންފީޛު ކުރަންޖެހޭ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި ދެއްވުން އެދެމެވެ."

މިފަދައިންނެވެ.

އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުގެ ކަންތައްތައް

14. އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައަކީ، [redacted]، އޭނާގެ އެއްބަނޑު ކޮއްކޮއްގެ 11 (އެގާރަ) އަހަރުގެ އަންހެން ދަރިއަކާ 2021 ވަނަ އަހަރުގެ އެކި ދުވަސް މަތިން ޖިންސީ ގޯނާ ކޮށްފައިވާކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލައިގައި ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން އޭނާ ބަންދުކުރުމަށް ކުރި އަމުރު މުރާޖަޢާކުރެއްވުމުން، ޝަރުޠުތަކާއެކު އޭނާ ދޫކޮށްލުމަށް ކުރި އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައެއްކަން އެނގެއެވެ.

15. ދައުލަތުން އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހަޅައިފައިވަނީ، އެ އަމުރަކީ ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނަށްދޭ ޚާއްޞަ އުޤޫބާތުތަކާއި އަދަބުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ[1] 36 ވަނަ މާއްދާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފު އަމުރެއްކަމަށް ބުނާކަން އެނގެއެވެ.

16. މިކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމުގެ ޤާނޫނީ އުސޫލާއި އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާ ސަރީޙަކޮށް އަޑުއެހިފައެވެ. ބަލާލެވިފައެވެ. މިކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހަޅާއިރު، އެ ނިންމުމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމުގައިވިޔަސް، އެ ނިންމުމުގައި މިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު

---

[1] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009، މިގޮ ފަހުން މި ޤާނޫނަށް ގެނެވުނު އިޞްލާޙާއި "ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނަށް ދޭ ޚާއްޞަ އަދަބުކުރުމުގެ ޤާނޫނު" މިފަދައިންނެވެ.

ހަދާފައިވާ [illegible] [illegible] ސާފުކޮށް [illegible]. ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު ހަދާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] ސާފުކޮށް އެނގެއެވެ.[2]

17. [illegible] ހުށަހަޅާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރުމުގެ [illegible]، ނުވަތަ ހުށަހަޅާ ނުކުތާތަކުގެ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ހުށަހަޅާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

18. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] 10 (ދިހައެއް) ސަފުހާ [illegible] އެނގެއެވެ. އެ ފޯމުގެ 5 (ފަހެއް) ވަނަ ސަފުހާގައި "[illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1.1 އިން 1.9 އަށް [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ. އަދި 2 ވަނަ [illegible] 1 (އެކެއް) [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ.

ދަށުކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

19. ދަށުކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު ހަދާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [redacted] [illegible]

---

[2] [2022] SC 39 ،2019/SC-L/91

ދޫކޮށްލި ޝަރީޢަތުގައިވެސް ޙާލަތު ބަދަލުވެގެންކަމަށް ސާފުވާނެ ގޮތެއް ނެތްކަމަށް ދައުލަތުން ބުނާ ބުނުމާއި [illegible] ވަޒަންކުރެވުނު ގޮތުގެ ތަފުސީލެއް [illegible] ނެތްކަމަށް ބުނާ ބުނުމެވެ. އެހެން [illegible] ބަޔާންކޮށްފައި އޮތީ އިސްތިޢުމާލު [illegible] 1.2 ވަނަ ނަންބަރުގައެވެ.

20. [illegible] ފަރީޤު [illegible] [illegible] [illegible] ދައުލަތުން އިސްތިޢުމާލުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [redacted]ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބުނުމެވެ. އެހެން ބަޔާންކޮށްފައި އޮތީ އިސްތިޢުމާލު [illegible] 1.8 ވަނަ ނަންބަރުގައެވެ.

21. [illegible] ފަރީޤު [illegible] [illegible] [illegible] ދައުލަތުން އިސްތިޢުމާލުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [redacted] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބުނުމެވެ. އެހެން ބަޔާންކޮށްފައި އޮތީ އިސްތިޢުމާލު [illegible] 1.8 ވަނަ ނަންބަރުގައެވެ.

[illegible]

22. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ [illegible] ޤާނޫނުގެ 28 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވަނީ:

"28. ކުށެއްގެ [illegible]

ބަންދުކުރުމުގެ ކުރިން މިހާރު ބަންދުގައި ބަހައްޓައިގެން ނުވާނެކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވީނަމަވެސް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށް ދަޢުވާކުރަމުންދާ މީހަކު ޝަރީޢަތުގެ ޙުކުމް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބަހައްޓަންވާނެއެވެ. އަދި ހުކުމް ކުރެވޭނީ ކުށްކުރިކަން ސާބިތުވުމުންނެވެ. މިގޮތުން ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނަށް ދެވޭ ޚާއްޞަ އަދަބު ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއްގެ ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ މީހުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަކީ، އެ ޙައްޤު އެ މިންވަރަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަނިކުރެވިފައިވާ ކަމެއް ކަމުގައި ދެކެމެވެ."

މިފަދައިންނެވެ.

23. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނަށް ދެވޭ ޚާއްޞަ އަދަބު ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރަނީ:

" 29. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 27 ވަނަ މާއްދާއާއި 28 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤުތައް ހަނިކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުންނެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެ ޙައްޤުތައް އެ މިންވަރަށް ހަނިކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޑިމޮކްރެޓިކް ކަނޑައެޅުމުގައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ 6 ނުކުތާއަށް ބަލައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން، އެ އަސާސީ ޙައްޤުތައް އެ މިންވަރަށް ހަނިކުރުމަކީ، ދައުލަތުގެ މަޤްޞަދު ހާސިލުކުރުމަށް ޓަކައި ޤަބޫލުކުރެވޭ ކަމެއް ކަމުގައިވާތީއެވެ."

މިފަދައިންނެވެ.

ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނަށް ދެވޭ ޚާއްޞަ އަދަބު ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނުގައި އެކުލެވޭ މާއްދާތަކަކީ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފު ބަޔާންތަކެއް ކަމުގައި ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާއާ ގުޅޭގޮތުން ހުކުމްކުރުން

24. ޖަޒާއީ ދަޢުވާތަކާއި ސަރުކާރުގެ ދަޢުވާ ނިމެންދެން ބަންދުގައި ދެމެހެއްޓުމަށް ކޯޓަށް އެދުން މުރާޖަޢާކުރުމުގެ ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްސަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ބަޔާންކުރުން އޮތީ އެ ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައެވެ.

25. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްސަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރަނީ:

"36. (ހ) ޖަޒާއީ ދަޢުވާތަކާއި ސަރުކާރުގެ ދަޢުވާ ނިމެންދެން، މިފަދަ ބަންދުގައި ދެމެހެއްޓުމަށް ކޯޓަށް އެދުމުގެ [illegible] މިފަދަ ބަންދުގައި ހުރި މުއްދަތު ދިގުކުރުމަށް ކޯޓަށް [illegible]، [illegible] މައްސަލައެއް ކޯޓަށް [illegible]، ކޯޓުން އެ މައްސަލަ [illegible].

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން [illegible]

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން [illegible]."

[illegible]

[illegible]

26. [illegible] [redacted] [illegible] 1.2 [illegible]

ދައުލަތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލި ހާލަތު ބަދަލުވެގެންކަމަށް ދަށުކޯޓުގެ ފައިސަލާގައި އެ އަމުރުގެ އެއްވެސް ތަނެއްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެސް ނެތްކަން އެނގެއެވެ.

27. އިސްތިއުނާފުގައި ދައުލަތުން ދެންވެސް ފާހަގަކޮށްފައި އެވަނީ [redacted] ބަންދުކުރުމަށް ނިންމިއިރު އޭނާ ހާލަތު ބަދަލުވެފައިވާކަމަށް ދަށުކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު [illegible] [illegible] [illegible] ދައުލަތުން ބުނާ ބަންދުކުރެވި. އެގޮތުން، ފުރަތަމަ ސަބަބަކަށްޓަކައި ދައުލަތުން ބުނަނީ، [illegible] [illegible] ނިމިފައިވާތީ [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިޤްރާރު ނެތުމެވެ. އަދި ދެވަނަ ސަބަބަކަށްޓަކައި ދައުލަތުން ބުނަނީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދައުލަތުން ބުނެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އިސްތިއުނާފު ފޯމުގެ 1.8 ގައެވެ.

28. ނަމަވެސް، [redacted] ބަންދުން ދޫކޮށްލި ހާލަތު ބަދަލުވެގެންކަމަށް ދަށުކޯޓުގެ ފައިސަލާގައި އެ އަމުރުގެ އެއްވެސް ތަނެއްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެސް ނެތްކަން އެނގެއެވެ.

29. އިސްތިއުނާފުގައި ދައުލަތުން ދެންވެސް ފާހަގަކޮށްފައި އެވަނީ، [redacted] ބަންދުކުރުމަށް ކުރިން ނިންމިއިރު އެވަނީ ހާލަތު ބަދަލުވެފައިވާކަމަށް ބަލަންޖެހޭ [illegible] ސަބަބެއް ދަށުކޯޓުގެ އަމުރުން ސާފުވާން ނެތްކަމަށެވެ. މިކަން މިގޮތަށް ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީ އިސްތިއުނާފު ފޯމުގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައެވެ.

30. ނަމަވެސް، [redacted] ބަންދުން ދޫކޮށްލި ހާލަތު ބަދަލުވެގެންކަމަށް ދަށުކޯޓުގެ ފައިސަލާގައި އެ އަމުރުގެ އެއްވެސް ތަނެއްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެސް ނެތްކަން އެނގެއެވެ.

31. ދައުލަތުން ބުނާ ބުނުމާ މިފަދައިން، ދަށު ކޯޓުގެ ފައިސަލާގައި، [redacted] ބަންދުން ދޫކޮށްލި، އާދައާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުން ކޮންމެހެން ބޭނުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ސާފުކޮށް އެނގެއެވެ. އެހެން އެނގެނީ، [illegible] އަމުރުގެ 9 ވަނަ ނަންބަރުންނެވެ. އަދި ފަނޑިޔާރު އެ ނިންމުމަށް ވާސިލުވި ސަބަބުތައް އެ އަމުރުގައި ލިޔެ ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެ އަމުރުން އެނގެއެވެ.

32.[illegible] އަމުރުގެ 9 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮތީ:

"އެހެންކަމުން، އިސްވެބަޔާންކުރެވުނު އެންމެހާ ކަންކަމަށާއި، ދެފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، މިމައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިމައްސަލައިގައި [illegible] [redacted]އާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [redacted]ގެ [illegible] [illegible] މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު D15C/MA/2021/15 [illegible] [illegible] [illegible] [redacted] [illegible] [illegible] [illegible]."

މިފަދައިންނެވެ.

33.އެހެންކަމުން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

34.[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 36 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި [illegible] [illegible] [illegible] 3 (ތިނެއް) [illegible] [illegible] [illegible]. އެ [illegible]:

34-1. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

34.2 އެއީ ބަންދުގައި ދެމެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރިއިރު އޮތް ހާލަތު މިހާރު ބަދަލުވެއްޖެކަމަށް ކޯޓަށް ފެނިއްޖެކަމަށް ވާނަމަ، ނުވަތަ

34.3 އެ އަމުރު އެގޮތަށް ދެމެހެއްޓުމުގެ ބޭނުމެއް އިތުރަށް ނެތްކަމަށް ކޯޓަށް ފެނިއްޖެކަމަށް ވާނަމައެވެ.

35. ދަށުކޯޓުގެ އަމުރަށް ބަލާއިރު، [redacted] ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ދަށުކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު އިޚްތިޔާރުކުރައްވައި އޮތީ އިސްތިސްނާ ބަންދުގެ ހާލަތުތަކުގެ ތެރެއިން ފެނިފައިވާ ހާލަތެއްކަން އެ އަމުރުގެ 9 ވަނަ ނަންބަރުން ސާފުކޮށް އެނގެއެވެ. އެ ހާލަތަކީ، ކުރީގެ ތުހުމަތުތަކުގައި ޖިނާއީ، ތަހުޤީޤު މަރުހަލާގައި ޝަރީޢަތުގެ މަރުހަލާގައި ބަންދުގައި ބެހެއްޓުން ބޭނުން މިހެންކަމަށް ކޯޓަށް ފެނުނު ހާލަތުކަން އެނގެއެވެ.

36. ފުރަތަމަ އޮތް ބަޔާންކޮށްދީ، ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު [redacted] ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވަނީ ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހާއްސަ އުސޫލުތަކެއް ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިންކަމެވެ.

37. ފުރަތަމަ އޮތް ބަޔާންކޮށްދީ، ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު [redacted] ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވަނީ ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހާއްސަ އުސޫލުތަކެއް ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނާ މައްސަލައެއް ސާބިތުކުރުމަށް ފުދޭގޮތަކަށެވެ.

38. ފުރަތަމަ އޮތް ބަޔާންކޮށްދީ، ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު [redacted] ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވަނީ ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހާއްސަ އުސޫލުތަކެއް ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ 3 (ތިނެއް) ހާލަތުގެ ތެރެއިން އެއް ހާލަތެއްކަމުގައިވާ ބަންދުގައި ދެމެހެއްޓުން ކޯޓަށް ބޭނުން މިހެން ނުވާކަމަށް ކޯޓަށް ފެނުނު ހާލަތުގައިކަމެވެ.

39. ފުރަތަމަ އޮތް ބަޔާންކޮށްދީ، ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު [redacted] ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވަނީ ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހާއްސަ އުސޫލުތަކެއް ކަނޑައަޅާ

ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ 3 (ތިނެއް) ގޮތަކުންކަމަށް އެއް ގޮތަކުންކަމުގައިވާ ބަންދުގައި ދެމެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރިއިރު އެއް ގޮތުގެ ބަދަލުވެއްޖެކަމަށް ކޯޓަށް ފެންނަ ގޮތުގައި ނޫންކަމެވެ.

40. ފެންނަން އެއް ބަޔަކުބަލާއިރު، މިހާރު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު [redacted] ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ކޯޓަށްވާ އަމުރު ދަމަހައްޓަން އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާއިރު ބޭރުގެ ބަދަލުވެއްޖެ ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު ބަންދުގައި ނިންމާފައިވަނީ ބަލާފައެވެ.

ނިންމެވުނު ގޮތް

41. ބަންދުކުރަ ކަންކަން އެގޮތުގައި ހުރިކަން ދިރާސާކޮށް ކޯ ކިޔަވާލަކަން ފެންނަން ހުށަހެޅުއްވި، ބަލާއިރު ބަދަލުވެއްޖެ ބަދަލުތަކަށް ނިންމާކަން ބުނެ ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ މި އިސްތިއުނާފު މައްސަލައިގައި ކުރިއަށް ގެނެސްދީ ތިނެއް ނިންމާކަން ކަނޑައެޅުމަށް މި ކޯޓުން ނިންމާފައިވެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒުގެ ރައުޔު

42. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީމްގެ ރައުޔާ އެއްބަސްވަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު އަޙްމަދު ހުސައިނުގެ ރައުޔު

43. [redacted] ސަރުކާރު ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކުރުމުގައި[3] ވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009[4] ގެ 31 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ) އާ ހަވާލާދީ، އެ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުންނެވެ.

---

[3] މިކަމާ ގުޅޭގޮތުން ބައްލަވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ D15C/MA/2021/15 ނަންބަރު ޤަޟިއްޔާ (މިގޮތް ވަނީ "ސަރުކާރު ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކުރުމުގައި ބަލަންޖެހޭ އުސޫލު" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި މި އުސޫލު)

[4] ކްރިމިނަލް ޕްރޮސީޖަރ ކޯޑު ގާނޫނު ޖިނާއީ މުރާފައާތުގެ އުސޫލު ތަންފީޒުކުރުމުގެ ޤާނޫނު (މިގޮތް ވަނީ "ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި މި ޤާނޫނުގެ)

44. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009ގެ 31 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

> 31. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ސާބިތުކޮށްދޭންޖެހޭ ކަންކަން
>
> މި ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް، ކޯޓުގެ އަމުރަކަށް އެދި ހުށަހަޅާ މައްސަލައެއްގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް، ކޯޓަށް ސާބިތުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.
>
> (ހ) މުޖުތަމަޢުގައި ހިނގާ [illegible] [illegible] ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މީހާ ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ކަނޑައެޅުން ބޭނުންކަން.
>
> (ށ) ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މީހާ ބަންދުގައި ނުބަހައްޓައިފިނަމަ، [illegible] [illegible] [illegible] ފިލައިގެންދާނެކަން، ނުވަތަ ތަޙުޤީޤަށް ހުރަސް އެޅޭނެކަން، ނުވަތަ ހެކިންނަށް ނުފޫޒު ފޯރުވަން މަސައްކަތްކުރާނެކަން.

45. ވީމާ، [redacted] ޝަރީޢަތް ހިންގުނު ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކޮށްފައި ވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009ގެ 31 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަދި (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދެ ޝަރުތު ފުރިހަމަވާކަން ސާބިތުވާތީއެވެ.

46. މި އިސްތިއުނާފުގައި ދެކެވުނު ވާހަކަތަކަށް ބަލާއިރު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009ގެ 31 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޝަރުތު ހަމަވެފައިވާކަމާމެދުގައި ދެބަސްވުމެއް އޮތްކަމަކަށް ނުފެނެއެވެ. ބަހުސް އުފެދިފައި ވަނީ، 31 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ، "މުޖުތަމަޢުގައި ހިނގާ [illegible] [illegible] ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މީހާ ބަންދުގައި ބަހައްޓަން" މިގޮތުގެ ޝަރުތު ހަމަވެފައިވާ ކަމާމެދުގައެވެ.

47. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009ގެ 31 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ބަލާއިރު، އެ އަމުރަކީ ރިޢާޔަތްކޮށް ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މީހާ ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ޖެހުނީ "މުޖުތަމަޢުގައި ހިނގާ [illegible] [illegible] ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މީހާ ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ކަނޑައެޅުން ބޭނުން"ކަން ސާބިތުވާން ޖެހެއެވެ.

48. އިސްތިއުނާފު ކުރެވޭ އަމުރުގައި، ބަންދުން ދޫކުރުމަށް އަމުރުކުރި ސަބަބުގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ 9 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވަނީ "....މި މައްސަލައިގައި ދަޢުވާ ލިބޭ [redacted] އަކީ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުން **ކޮންމެހެން ބޭނުން** މީހެއްކަމަށް ޝަރީޢަތަށް [illegible] ނުފެންނާތީ...." ބަންދުން ދޫކުރުމަށް އަމުރުކުރަނީ ކަމަށެވެ.

49. [redacted] ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކުރުމުގައި [illegible] ރިޢާޔަތްކުރި އެއްކަމަކީ "މުޖުތަމަޢުގައި [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ބަންދުގައި ބެހެއްޓުން ކޮންމެހެން ބޭނުން"ވުން ކަމަށްވާއިރު، ކޮންމެހެން ބޭނުންވާ ޙާލަތު [illegible] [illegible] [illegible]، ކޮންމެހެން ބޭނުންވުމުން، ކޮންމެހެން ބޭނުންވުމުގެ ޙާލަތު [illegible] ގޮތެއް ސާފުކޮށް [illegible] ބަޔާންކޮށްދޭން ޖެހޭނެކަމަށް އަހުރެން ދެކެމެވެ. އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ އަމުރުގައި ސާފުކޮށް އެކަން ބަޔާންކޮށްދީފައި ނުވެއެވެ.

50. އަދި، ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރުމުގައި ގާނޫނު ނަންބަރު 12/2009ގެ 32 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރަން ޖެހޭއިރު، [redacted] ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކޮށްފައި ވަނީ ވެސް، 32 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ކަންކަމުގެ ރިޢާޔަތްކޮށް ކަމަށް އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. [redacted] ބަންދުން ދޫކުރުމަށް ނިންމާފައިވާ، އިސްތިއުނާފު ކުރެވޭ އަމުރުގައި، [redacted] ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރިއިރު، ގާނޫނު ނަންބަރު 12/2009ގެ 32 ވަނަ މާއްދާއިން ރިޢާޔަތްކުރި ކަންކަމަކީ އައިސްފައިވާ [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] ހުރި [illegible] [illegible] [illegible] ނުވެއެވެ. އެ އަމުރުގައި ބަންދުންދޫކުރުމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމަށްވާތީ [illegible] [illegible] ގުޅޭގޮތުން [illegible] ކަންކަމެއް ނުފެނެއެވެ.

51. މިހާ އަހުރެން ދެކެނީ، އިސްތިއުނާފު ކުރެވޭ އަމުރު ބާތިލުކުރަން ޖެހޭ ކަމަށެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތައް އެހެން ހުރުމުން، ދައުލަތުން ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅިފައިވާ ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދާނެ ތަނެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އަޣްލަބިއްޔަތުން ޙުކުމް ކުރީމެވެ.

މި [illegible]

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރަޢޫފް އިބްރާހީމް

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ޒަކަރިއްޔާ